

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

25 COT.

(Вашего корреспондента.)

Луцьк, 27. липня 1929.

В. Островський.

Розуміється, англійський шорот проти французів не прийшов отак ні сіло, ні паю, просто для того, що замість Болдіна прийшов до влади Макдональд і цей останній почував особисту потребу робити „для відміни“ в Європі інакшу політику, як його попередник. Англізці, якій вони партії не були, завжди робили свою європейську політику не для Європи — але для себе. Європа завжди була для них об'єктом, ніколи суб'єктом великої політики. Можна говорити про три фази їхньої цілесловинної політики супроти Європи: фазу „женецького протоколу“, фазу „Льоккарн“ і фазу „франко-бритійської альянції“. Кожний раз підставою їхньої політики в Європі було британське змагання з Америкою і СРСР. З тих перспектив вироста найвища тактика женецька. Британці не могли успішно організувати свої оборонній боротьби на обох фронтах, маючи на собою неспокійну і незрівноважену Європу, та ще в додалок Європу, в якій існувала одна невелика супремативна мілітарна сила, тим разом Франція, найбільше небезпечна, бо положена під самим током Англії. Англізці по традиції поборювали завжди повсякчасну надбавшу супремативну колоніальну силу, заслідки намагалися витворити ситуацію, в якій європейські держави самі себе рідновжали би з своїми у непродуктивній боротьбі знижували. Тим своїми руками мали англізці заслідки на зоні. То теж бажаючи мати своїми руками у своїх змаганнях на той раз проти Америки а СРСР, англізці почали в 1924 р. відновлювати свою стару політику європейського баліасу. Її зміниював

ОСИП СТЕФАНОВИЧ

РАНІШЕ РОМАН ЗУБИК

ЛЬВІВ, ВУЛ. ГАЛИЦЬКА Ч. 16.

ВОВНЯНІ НОВОСТИ
ДЛЯ ПАЙ
НА ПЛАЩІ, КОСТЮМІ
І СУКНІ
ШОВКИ
у великому виборі.
ВОВНИ АНГЛІЙСЬКІ І КРАЄВІ
на мужеські одяги.

Мекдональд, в той час прем'єр першого англійського робітничого уряду. Це була неважко то гактична заміршення Європи. В дійсності вона була в першу чергу звернена проти французької європейської супротивності. В підставу цієї політики поставлено постулат загального європейського роззброєння й систему гарантіїно-судейських договорів, т. зв. „пактів Ліги Націй“. Вони мали Європу основно спацифікувати. Уже тоді почато політику „великої ліквідації“. Однак по-требуючи впершу чергу міцного протифранцузького партнера, англійці почали систематично копіювати Німеччину з обруча версальських ко-піювань. Таким чином почалися папифістичні ба-лячки. Таким чином почалися папифістичні ба-лячки про європейський лад, в якому не було б ані побіжених ані побіжників, почалося бу-ажження „європейської свідомості“ і „європей-ської політичної солідарності“. Через Європу хлинула міцна хвиля папифізму, гнана очеви-дички англійським вітром. Мекдональд мав по-рівнювати легку роботу, бо в той час правив Францією картель соціалістів.

Одначе цю тактику англійці скоро закинули. Замість неї прийшла консервативна тактика льокарнеського блокування Європи в один по-літичний союзи сили, бо англійці не вачеб то від-чували, що самі собі ради з обома великими а-ротишниками не дадуть і намагалися створити собі цього союзника з цілої Європи. Але тактика Льокарна завела з огляду на спротиви поанка-ризму, який перш у Франції до влади. Прийшла третя фаза: франкобританської антанти. Але ця політика нікого не настрашила. Викликала рад-ше якраз протилежний ефект, ніж він був ан-глійцям бажаний. Особливо натиск Америки зробився ще грізніший. Почалися американські зброєння й американсько-радянське зближення. Під тим натиском англійці були примушені пе-реставити ревізію своєї європейської антантської політики і таким чином, в цілком логічним по-рядку річи, нині бачимо англійський поворот до їхньої європейської тактики з 1924 р., отже так-тики „балансування“ Європи.

Характер цього балансу є відомий. Англійці зосереджуються у тій своїй політиці сильними папифістичними ідеями і ними зручно маскують властиву їм свою політику. Отже не в цілком випадковою річю, що якраз в цій ситуації Бріан виїхав „цілком несподівано“ зі своїм панєвро-пейським планом. Проти себе стоять осьтак два „папифізи“ — англійський і французький; один, який бажав би перевести „велику ліквіда-цію“ на базі французько-поанкарнеської, другий — на базі англійської „балансової“ політики. Ан-глійці хочуть заміршення і зашпелення Європи, одначе без цього, щоб хтосьбудь посідав в Європі політичну перевагу, для того ж їхня проти-французька політика. Французі ж хотять замі-ршення Європи, але під проводом їхньої поанка-риської системи. Вслід за Бріаном залив Гей-

дерсон, що на найближчій сесії Ліги Націй Мек-дональд поробить в імені англ. уряду заяву, „які будуть дуже важливі для Англії, Європи і цілого світа“. Очевидички, йде тут про те, щоб проти-ставити французьким планам європейської мит-ної унії відповіду англійську акцію. якої ха-рактер арештою не буде далеко відігати від ан-глійської політики в Європі в 1924 р. „Велику ліквідацію“ англійці розуміють перш за все як ліквідацію неможливої загрозливої французької переваги. В Парижі адають собі з цього справу. Звідси теж родиться типова французька пресо-ва істерія, ота аїла боротьба за кожну найменшу дрібницю, за місце, за час, за тему і аміст дебат. Але мабуть не багато допоможе французам оте борсання поанкаризму, аовсім так само, як не по-могло воно в справі ратифікації франко-амери-канської довжної умови.

Зенон Пеленський

Чехи і словаки.

ПРОЦЕС ПОСЛА ТУКИ.

Державна зрада чи боротьба за автономію?

В Братиславі почався 29. липня ц. р. процес проти словацького посла проф. Туки (з автоно-містичної партії о. Глінки), начального редак-тора партійного органу „Сльовак“. Акт обвину-вачення закладає пос. Туці злочин військової зра-ди та приготування змови проти республіки, які то злочини підпадають під закон про охоро-ну республіки. Крім цього закладає обвинувачен-ня Туці шпонажу, спроби відірвати на силу Сло-вацьчину від ЧСР і віддати її закордонній держа-ві (Мадярщині) та організування для тієї мети в Словацьчині збройних сил.

Посол Тука вже довгий час сидить у в'язни-ці. Разом з ним сидять на лаві обвинувачених ще два словаки, Мах та Снацький; вони відповіда-ють з вільної стони. Процес має тягнутися три тижні й у ньому має бути переслуханих понад 100 свідків.

Є це справді процес чисто політичний і від-бувається він тому з наказу чеської центральної влади не перед судом присяжних, якби належа-ло, а перед судовим трибуналом.

Тяжко абанутити, чому чеський уряд уважав

за відповідне інсценізувати цей двоколіний процес, в якому оборона сподівається „довести, що не можна змагати до автономної кваліфіку-вати, як державну зраду“. Сучасна Чехослова-чина, як і інші т. зв. суцесійні держави, дуж-хворіє на стару австрійську хворобу — вона ніх-не може дати собі ради з ріжними національ-ностями, що живуть у чехословацькій державі і га-дає розв'язувати цю справу шляхом державного централізму, а змагання до національно-терито-ріальної автономії кваліфікує як державну зраду й малярську або більшовицьку інтригу. З цього погляду вже стара Австрія була більше лібе-ральною і дала своїм народам безмірно більшу автономію та свободу, ніж її мають ріжні народи в Чехословацьчині.

Сумніваємося, чи цей процес причиниться до підтримання престижу молоді чехословаць-кої держави. Відрадин є в кожному разі фе-що ним дуже заікавилася закордонна преса ве-ликих держав — американська, англійська, іта-лійська й німецька — разом аж 54 журналісти одержало карти вступу.

Перший день процесу почався внесенням з-борони, щоб суд признав себе некомпетентним, бо по закону справа належить до суду присяж-них. Та суд, розуміється, не вносення відкинув. Не обійшлося на суді й без провокації з чесько-го боку, бо предсідатель трибуналу уважав за відповідне ще перед відчитанням акту обвину-вачення відчитати анонімний лист, якого він одерж-жав з Відня й який звучить: „Я сподіваюся, що Ви, як маляр, не засудите маляра Туку. Адже він не робив нічого іншого, як те, що свого часу робив президент Масарик. Хай живе Угорщина хай живе д-р Тука!“

Після цього оборона поставила внесення на відкинення оречень знавців, які є активними старшинами чехословацького війська, бо вони зв'язані службовими обов'язками та наказами своєї влади й зажадала, щоб оречення видали або пенсіоновані старшини або старшини фран-цузького генерального штабу, які розуміють по чеськи.

Сам обвинувачений, пос. Тука, у промові збивав обвинувачення про коншакти з маляр-ськими колами та сказав, що обвинувачення є виключно вислідом політичного чесько-словаць-кого антагонізму. „Сльовак“ із 29. липня в пер-

С. ДОБРОВОЛЬСЬКИЙ.

2)

Прикре непорозуміння.

(Оповідання.)

(Продовження.)

— А хороше тут у мене, діду — обвів поглядом учитель садок і двориче, що заросло густим споршом. І ватишно і зручно — від нової шко-ли не далеко — показав він рукою через сусідню оселю, за якою на серпневому сонці зилускувала свіжою червоною фарбою нова школа, збудована на кошти від самооподаткування.

— Пристойно... пристойно... повторював дід у довгу бороду.

І хатина під залізним дахом і сарайчик коло неї й погреб, — усе було зроблене й припасова-не по казайському, словом, подобалося дідові. Він ще раз оглянув двориче і сказав, ніби до себе:

— Карбонанці із тисячонку, мабуть, потяг-нуло — я думаю...

— Ні, діду, не вгадали... — з виглядом лю-дини, який пощастило непомітно для карних ор-ганів когось обшукрувати, відповів Михайло Пе-трович. — Всього-на-всього сімсот... сімсот...

— Пристойно... пристойно...

Вони промовчали. І тимчасом, поки вчитель замріявся рожевими перспективами свого шкра-біського життя, погляд його впав на пакета, якого обережно тримав у сухорлявій руці дід Володько.

— А що це у вас за пакет? — запитав Ми-хайло Петрович і простягнув до його руку.

— Та це Митька Шапапатий із совіту при-іс... кавав — із району.

— Ну, ну, що там пишуть із району — сма-ковито скоромовкою заговорив учитель: ну, ну, що там пишуть...

Він узяв пакета, глянув на адресу й прочи-тав: „Товаришеві М. П. Гепалові“. І в той

час, як він вимовляв закінчення свого прізвища, обличчя йому скривала така терпка гримаса, ніби він щойно переживав кільки зо два кислиці. Таки подумався отой Бурсак: замість „Гепалову“, він пише „Гепалові“; цей українізатор, не моргнувши оком, і Льва Толстого ладен на Товстого перекрутити.

Михайло Петрович добув із пакета невелич-кого папірця і устроїв у його очі; і в міру того, як він читав, обличчя йому витягувалося пожеж-ною кишкою, а в очах стрибали не літери, а ки-тайські тини.

— Папо, папусю, я хочу ще бігати — чепла-лася уперто Надя, що вертілася навколо батька й настирливо шарпала його за рукава. — Тепер я тебе дожену... От побачиш.

— Та йди ти... роздратовано відмахнувся той, — бігати, бігати. Як тебе папа вчин? — раптом визвірився він на дівчину — забула? Бегать бе... бе... бегать, а не бігати.

Ох, ця українська „мова“!... Вона переслідує Михайла Петровича мов злодія агент карного Розшуку. „Українізація, коренізація“... загово-рих у якомусь безтім вчителі, халупнику себе за-виски. Це якийсь кошмар, кошмар, нарочито ви-гаданий, щоб спантеличувати чесних працівни-ків. Він підійшов до прийби, важко опустился на неї й раптом завовав. По хвилі мовив, дивля-чись на розгублену дідову постать.

— Ну, нащо вигадали оцю українізацію? Було подібно, що Гепалов не запитував цими словами сторожа, а просив поради.

Дід Володько, правду кажучи, не дуже ро-зумівся на всяких культурно-політичних проце-сах, проте слово „українізація“ протягом остан-ніх 3—4 років він чув де-не-де і старечим своїм розумом міркував, що це щось таке, чого одним словом не скажеш, тому відповів його була приблизно така:

— Не знаю я, Михайле Петровичу... Нічого цього за старих часів не було. Знаю тільки, що по мужицькій мові тебе за десять верств уза-вали. А тепер пішло таке, що не розбереш це му-

жик, а де пан, Хіба більшовини не додумались? Від цих слів, по суті співчутливих, Михайло-ві Петровичу не стало легше. Він безтямно зстро-мив зір у зловісний папірець і перчитував його по кілька разів:

„Вважаючи на абсолютну незначну чис-тину руського населення в станиці Про-тоцькій, пропоную в школі ч. 2, що занево-відкривається в станиці і на завідувача якої призначено Вас, навчання провадити україн-ською мовою. Про це потрібно довести до відома батьків, що записують своїх дітей до школи. Для з'ясування справи прошу пропоную Вам призначити батьківські збо-ри на 20. серпня, коли я прибуду в станицю й виступлю з відповідною доповіддю.“

Райніспектор ВНО Бурсак? — зважалося в сер-дитих учительських уст. — До чого? Нащо? Ко-му потрібна ця вся комедія?

Дідові стало дуже ніяково від того, що його колишньому начальникові хтось заподівав дещо кризду і він, зітхнувши на всі свої старечі гу-лі, щоб учитель прийняв це як співчуття, зашп-тильгав до воріт.

У цей час у фіртку не йшла, а панувала, ро-червоновівши від спеки, повна, поважна, руська молодиця; в руці вона несла коштовку, впері-навантажену всіляким харчовим продуктом, і обличчя її лясало такою достатністю й само-кханістю, які бувають лише в повновідного м-сця теплої серпневої ночі.

Це була, коли хочете знати, найзаконніша подруга Михайла Петровича — Варвара Якимів-на, чи просто Варвар, як її звав у часи сімейного неладу чоловік, а в години виключного шаста, чи самоти — Варюся.

Дід Володько, зітхнувши коло фіртки з Варварою Якимівною гречко для її дороги й по-шкунтильгав своїм шляхом, а вчительова дружина панувала собі далі.

(Продовження буде)

довний доказує, що в процесі Туки потягнули до відповідальності ніби то за зраду ті словацькі елементи, які стараються здобути політичну автономію для Батайщини. Перше видання „Словова“ skonфісковано.

1-ший серпня.

Наказ ВККІ. — Антимілітаристичний день. — Акція й реакція.

Саме в часі, коли на Далекому Сході по-встала загроза воєнного конфлікту ВККІ (Виконавчий Комітет Комуністичного Інтернаціоналу) пригадав собі тезу VI. всевітнього конгресу про ділове економічне й політичне становище. Мовляв, VI. конгрес очікує теперішній період, як добу наростання загальної кризи капіталізму, загострення зовнішніх і внутрішніх суперечностей імперіалізму, що неминує ведуть до імперіалістичної війни, до класових конфліктів, до революційного піднесення мас у капіталістичних державах і до революцій в колоніальних країнах. ВККІ додає далі зростання революційних настроїв, чого доказом виступ берлінських комуністів у дні 1-шого травня, боротьба бомбайського пролетаріату в обставинах зросту національно-революційного руху в Індії то-що. Взявши на увагу рішення конференції 13-ти комуністичних партій у Брюсселі про призначення 1-шого серпня міжнародним днем проти імперіалістичної війни й реакції, ВККІ подає докладні директиви проведення того дня. В першу чергу ВККІ наказує комуністичним партіям усіх країн поєднати демонстрації проти війни з політично-революційною боротьбою проти капіталу, фашизму, соціал-демократії, надаючи виступів проти війни та в обороні СРСР характер боевого перегляду революційно-пролетарських сил. В дальших точках ВККІ подробице розробляє план підготовки 1-шосерпневої демонстрації, як провести попередню підготовку на фабриках, як боротися за волю вуличних демонстрацій і проти переслідувань комуністичної партії та комуністичної преси. ВККІ доручив притягнути до участі в 1-серпневих демонстраціях також сільсько-господарських робітників та взагалі селян. Розуміється, в програму 1-шого серпня входить теж боротьба за соціал-демократію, як „найнебезпечнішою відновленню соціал-імперіалізму, що приховує підтримує воєнні готування капіталістичних держав до війни пацифістською фразою“ — та „пацифістськими ілюзіями, особливо актуальними в зв'язку з приходом до влади в Англії уряду Мекдональда“.

В СРСР 1-ший серпня, крім демонстрацій проти війни, має ще й інші завдання, а саме підсилення МОДР-у (Міжнар. допомога політичним в'язням) шляхом збірки складок та збільшення й поширення зв'язку з пролетаріатом заходу. Відповідні осередки МОДР-у мають за завдання перевести листування із закордонними осередками й поодинокими симпатиками і розповісти їм про досягнення т. зв. соціалістичного будівництва.

Згідно з наказом ВККІ комуністичні організації у всіх країнах розпочали прискіплену підготовку до дня 1-шого серпня. Зовсім природно, що атакована „буржуазія“ не лишилася байдужим обсерватором цих підготовок. Розпочалися репресії у всіх країнах. В Парижі заздалегідь поведено арешти комуністів, між якими арештовано й відповідального редактора комуністичної „Юманіте“ Десентре. Також в Празі заарештовано весь склад Секретаріату чехословацької комуністичної партії. Ясно, що коли широкі арешти поведено в тих країнах, де комуністична партія є толерована, то тим більше поширилися арешти в тих країнах, як Польща, Румунія, Мадящина, Югославія, Болгарія, де комуністична партія вважається партією нелегальною.

На всякий випадок день 1-шого серпня подуманий Виконкомом III. Інтернаціоналу, як день дужання духів світів: капіталістичного й комуністичного, еволюційного й революційного. Він цілком має виявити силу наступального табору комуністичної революції і західних держав та їх урядів. На дзіл, здатність, скінчиться на менших або більших вуличних завадзгаліх інсценізованих демонстраціях без жадного ширшого значення.

Арешти комуністів у Львові.

З зв'язку з прокламованим ВККІ „протимілітаристичним днем“, який має стати днем масових комуністичних демонстрацій, львівська поліція — як подали вчорашні газети — впадала на слід організації, що підготувалася до агітаційного виступу у дні 1. серпня. В одній з фабрик при вул. Липинського арештовано 34 збіраних, що радили під проводом Самсона і Тенішевського. При арештуванні поліція мала skonфіскувати обтяжуючий матеріал. Подробиці, як зчинялося, томиється в тайні.

Резізія в Сель-Робі.

Дня 29. липня львівська поліція перевела резізію в секретаріаті Сель-Роб-Єдності і в редакції органу цієї партії „Сель-Роб“ при вул. Вальніцького. Пізніше поліція звернулася до пос. К. Вальніцького з метою арештувати його. Пос. Вальніцький заслонився посольською незаймацією, вимагаючи наказу віденського суду. Як відомо, сойм видав пос. Вальніцького за промову на селі розправ (підчас павзи) в часі білоруського процесу, однак видача судові ще не є ідентична з арештом, який може наступити тільки на виразний наказ суду. Не вважаючи на те, поліція обстоювала арештування. Пос. Вальніцький відмовився вводити бажання поліції, заявляючи, що тільки силою можна його арештувати. Після того його спроваджено сходами на вулицю, де утворилася збіговщина, і встановлено на поліцію. Та після одногодинного побуту на поліції його звільнено, заявляючи, що його придерджано тільки тому, що його посольський характер є невинуватим.

Англія проти плану Юнга.

Заява англійського канцлера скарбу Сноудена.

В англійському парламенті після дебати про Єгипет прийшло до дуже важкої виміни галок між Льюїсом Джорджем та канцлером Сноуденом, підчас якої Сноуден відкинув ключ поділу, який передбачає план Юнга і висловив погрозу, що Англія відкине план Юнга, коли не будуть взяті на увагу її бажання в справі зміни ключа поділу.

Нагоду до цієї виміни думок дав запит Льюїда Джорджа, який хотів знати, чи Велика Британія дійсно має відмовитися від такої великої кількості своїх претензій, як це передбачає план Юнга. Ключ поділу — казав Льюїд Джордж — який передбачає план Юнга, дуже некорисний для Англії, а рівночасно нові постанови про річчів данини дають нагоду до найтяжчих закидів. Він нічого не мав би проти того, щоб були зменшені репараційні тигари для Німеччини, однак це зменшення мало би відбутися на основі рівності щодо всіх держав.

Канцлер скарбу Сноуден зазначив у своїй відповіді, що він вигає критику плану Юнга з боку Льюїда Джорджа і висловлював надію, що ця критика буде корисною для англійської делегації на інтервіціональній конференції. Англійський уряд не зобов'язаний прийняти план Юнга і не признає також зв'язку між звільненням Надренії і справою репарацій, який утворено в Женеві. Зрештою досі ще жадний уряд не прийняв плану Юнга. Також німецький уряд лише заявив, що план Юнга може бути відповідною підставою для переговорів у справі репарацій. Англійський уряд вважає, що будуча конференція має своїм завданням обговорити план Юнга в усіх подробицях і в разі потреби також змінити його.

Далі Сноуден перейшов до англійських бажань у справі зміни плану Юнга і зазначив, що насамперед ключ, який передбачено в цьому плані для річчів данини, а також поділ на „забезпечені“ та „незабезпечені“ репарації не відповідає англійським бажанням. Англія вважає ключ поділу, який установленно на конференції в Спа, за доцільний, ніж той, який передбачає план Юнга. У цьому плані зовсім не сказано, чому змінено ключ поділу для виплат державам антанті. Англія надмірно скривджено на користь Франції. З огляду на те, що план Юнга полягає на упослідженню Англії, прийшов тепер час заявити, що Англія вже дійшла до тієї границі, поза яку державний скарб вже далі піти не може.

До висновків Сноудена прилучився також член партії праці Веджвуд, який зазначив, що англійська делегація мусить скорше довести до розбиття конференції та відкинути план Юнга, ніж допустити до подібних компромісів. Англія — сказав він — може дозволити собі відкинути план Юнга, забрати свої війська з Надренії і залишити при життю план Доза, аж поки цей не скрахує.

Всі повищі заяви по суті звернені є проти Франції, як держави занадто упривілейованої у післявоєнних розрахунках, та в наслідок застроюють дальше англо-французькі відносини.

Польща хоче взяти участь в конференції великих держав.

Газета „Петіт Парізіан“ повідомляє, що польський міністр закордонних справ зложив Бріанові й обговорив з ним справу будучої політичної конференції. При цьому він висловив бажання, щоб на цю конференцію запрошено Польщу. На думку газети Франція без сумніву буде жадати запрошення Польщі на цю конференцію.

Реалізуйте клич: свій до свого!

Першорядна українська **Робітня футер**
ЮЛІЯНА ГЛУШЕВСЬКОГО

Львів, вул. Городецька 97.

Приймає всякого рода футер до роботи по дешевих цінах.
— Спеціаліст жіночих плазів та галантерейних робіт.
1-7

Радянська Україна.

Майбутнє Запоріжжя й Дніпра.

(Розмова з проф. Александровим.)

З 1927 року в районі долішнього Дніпра під керівництвом проф. Александрова проводяться гідротехнічні дослідні роботи, що в майбутньому можуть мати велике практичне значення для економіки всього радянського Союзу.

Проф. Александров, що перебуває в Харкові, на розмові зі співробітником рад. агенції „Ратау“ з приводу цих робіт повідомив ось що:

— Головне завдання гідротехнічних дослідних робіт на долішньому Дніпрі поглибити водний шлях Запоріжжя—Херсон на просторі 300 кілометрів. Тепер Дніпро в цьому місці не більше, як півтора метра завглибини. Це не дає змоги розвивати велике пароплавання. Отож, передбачується насамперед землеробними роботами поглибити Дніпро до 3,5 метрів. Між Запоріжжям та Херсоном ходитимуть великі річкові пароплави. Дослідні роботи в цьому напрямі мають закінчитись з таким розрахунком, щоб, збудувавши Дніпропетровську гідростанцію, можна було розпочати землеробні роботи.

Це є перший етап плану. Надалі передбачується поглибити долішній Дніпро до 7 метрів і влаштувати в Запоріжжі морський порт, щоб до Запоріжжя підходили пароплави з Середземного й Чорного моря. Це матиме велике значення, бо дасть з одного боку безпосередньо в Запоріжжі експортувати ліс, хліб та метал, а з другого приставляти з Батуму через Херсон нафтові продукти.

Друге завдання дослідних робіт знайти біля Нікополя та Кахівки місця, щоб збудувати там у майбутньому дві водні електростанції силою 150.000 коней.

Нарешті гідротехнічні роботи мають виявити можливість меліорувати в районі долішнього Дніпра 100.000 десятин землі.

Розвиток вівчарства на Україні.

Попит на українські смужки за кордоном дуже великий, але ними не можна навіть внутрішнього ринку цілком задовольнити. Вівчарство на Україні осереджено в Подільській округі, де нараховується більш як пів мільона смужкових овець. Нещодавно спеціальна комісія приїздила з Узбекистану понад 300 баранів та овець. В цьому році гадають привезти ще 2.000 племенних каракулівських овець. Таке розширення племенного стада дасть можливість значно збільшити українське вівчарство. Намічено утворити на Україні 10 племенних розсадників, організувати мережу злучних пунктів, збудувати коло 100 сироварень для переробки овечого молока.

Організація Інституту Лісового Господарства.

Згідно з п'ятирічним планом розвитку науково-дослідницьких закладів на Україні, Наркомос спільно з Наркомземом висловився за організацію науково-дослідницького інституту лісового господарства, що має перебувати у віданні Наркомземсправ. Цьому інституту треба передати все лісове дослідництво, таксамо як і науково-дослідницькі кафедри лісового господарства, що існують тепер при Головному Наркомосу. Нарком земельних справ звернувся до Раднаркому з проською затвердити організацію інституту лісового господарства.

Науково-дослідна робота у вугільній промисловості.

Український науково-дослідний інститут вугільної промисловості це зовсім нова організація. Інститут цей фактично утворено тільки в січні 1929 року. Покищо до складу цього інституту залучено т. зв. сталінську дослідну станцію та лабораторію хемії вугілля, що була колись при Донвугіллі. Але протягом найбільшого часу інститут гадяє організувати ще цілу низку інших лабораторій, що розроблятимуть основні проблеми, зв'язані з добуванням та перероблянням вугілля. У першу чергу організується лабораторія безпеки праці та збагачення вугілля. Директор інституту передбачується організувати відділ економічних досліджень, спеціальний відділ, що розроблятиме питання праці, а також відділ механізації видобутку. Крім того інститут почне організувати науково-дослідні бюро на виробничих підприємствах, що матимуть завдання перевіряти стан механізації і раціоналізації виробництва, а також збирати для інституту потрібні матеріали для його наукової роботи.

Кооперативний відділ Української Господарської Академії в Ч. С. Р.

Нині кооперативний рух досяг уже таких розмірів, набрав уже такого значення, що його не може обійти наукове дослідження, незалежно від того чи іншого ставлення до нього. Поруч з розвитком кооперативного руху росте і зацікавлення ним. Шкавється ним також і наука в особі її представників. Підтвердженням для цього може служити хоч би й такий факт.

Зі загальної кількості 134 докторських дисертацій про соціальні організації, що виготовлені були в 1924 р. на високих школах Німеччини, 59 дисертацій (43 проц.) присвячено кооперативному рухові.

У зв'язку з великим розвитком кооперативного руху з'являється потреба в його систематичному студіюванні. З одного боку в міру зросту кооперативного руху, з'являється все більша потреба технічних і адміністративних сил — керманичів, що, в інтересі успішного розвитку руху, повинні бути всебічно ознайомленими з його змістом, формами й тенденціями. З другого боку, кооперативний рух в своєму розвитку потребує частіше з усіма іншими трудностями та ускладненнями, як внутрішнього так і зовнішнього характеру, які вимагають теоретичного їх вирішення, щоб в такий спосіб віднайти на практичній стан рішень. Все це досягається, вірніше, можна досягнути, лише систематичним студіюванням кооперативного руху, та, розуміється, тих умов і обставин, серед яких цьому рухові доводиться розвиватися.

В практиці вже мають місце спроби йти на зустріч вимогам кооперативного життя. Студіювання кооперативного руху проклало вже шлях до високої школи. Так напр., в Німеччині студіювання кооперативного руху переводиться шляхом кооперативних семінарів, що засновуються при деяких правничих чи суспільно-господарських факультетах, або шляхом введення в обсяг програму високих шкіл також як предмету навчання. Та не лише в Німеччині, а й в інших країнах також переводиться систематичне студіювання кооперації на високих школах.

Одну з ширших спроб систематичного студіювання кооперативного руху слід вважати також Кооперативний Відділ Економічно-Кооперативного Факультету Української Господарської Академії в Ч. С. Р.

Кооперативний відділ Української Господарської Академії в Ч. С. Р. має своїм завданням підготувати до практичної діяльності та до теоретичної праці кооператорів, се-то, має своїм завданням здійснювати широке систематичне ознайомлення в теорію і практику кооперативного руху.

Кооперативний рух по своїй істоті є рухом економічно-соціальним. Цілі, які ставить собі кооперативний рух — це зміна існуючих економічних, а відтак і соціальних відносин сучасного суспільства. З огляду на те, кооператорові в його діяльності, чи практичній, чи теоретичній, доводиться безперестанно стікати й розв'язувати економічні і соціальні питання. Приймаючи все це на увагу, Кооперативний відділ хоче уможливити кооператорам якнайповніше ознайомлення з науками економічними і соціальними.

Кооперативний відділ є одним з трьох відділів Економічно-Кооперативного Факультету У. Г. Академії. Організація відділу знаходиться в тісному зв'язку з організацією цілого факультету.

Економічно-Кооперативний Факультет складається з 20 кафедр, які можна поділити на загальні і спеціальні. Зі становища кооперативного відділу буде загальних кафедр — 16, спеціальних — 4, а саме:

1. Теорії кооперації, 2. Історії кооперації, 3. Кооперації споживачів, 4. Кооперації продуцентів. Загальні кафедри: 1. Народного г-ва, 2. Теорії статистики, 3. Господарської статистики, 4. Соціальної статистики, 5. Економічної географії, 6. Соціальної політики, 7. Економічної політики, 8. Фінансів, 9. Приватної економії, 10. Рахівництва, 11. Соціології, 12. Державного та міжнародного права, 13. Адміністративного права, 14. Приватного права, 15. Місцевого самоврядування, 16. Соціальної гігієни та санітарії.

План навчання на Кооперативному відділі ділиться на основний і спеціальний. Основний план навчання є спільним для всіх відділів факультету. Спеціальний охоплює предмети, які викладаються лише кооператорам. Основний план навчання обіймає 43 предмети, спеціальний 13.

План навчання (загальний і спеціальний) має бути виконаний напротілі 4-х років (8 семестрів).

Прослухавши певний предмет, слухач УГА складає іспит.

Прослухавши напротілі 4-х семестрів (2х років) викладає, складає іспити з окремих предметів) та виконавши встановлені вправи, слухач складає перед комісією 1-й півкурсний іспит.

По прослуханні 6 семестрів викладає та складає всі іспити з поодиноких предметів і виконавши всі вправи, слухач складає 2-й півкурсний іспит перед комісією і одержує друге півкурсне свідоцтво. Після цього абсолювент приступає до дипломної праці, яка полягає в опрацюванні вибраної слушачем, по згоді в керуючим професором, та затвердженій факультетом теми про кооперацію. Абсолювент захищає дипломну працю перед іспитовою комісією і після успішної оборони набуває звання інженіра-економіста.

Практичні вправи полягають у виконанні певного завдання: вправи зі споживчої та кредитної кооперації полягають у відбутті практики в учених кооперативах, споживчому та кредитному; вправи з ревізії — в оброблюванні певного періоду діяльності одної з учених кооперативів; вправи по теорії кооперації, кооперативного кредиту, кооперативного збуту, хлібної торгівлі і кооперативного права мають характер рольових імімів. Вправи з методики рахівництва споживчих і кредитних кооперативів та техніки банкової справи полягають у виконанні слушачем певного завдання.

Для уможливлення практичного ознайомлення з діяльністю кооперативів з першого року існування Академії при катедрах кооперації споживачів та кооперації продуцентів засновано кооперативи — Споживче та ощадне т-во „Україна“ і Ощадно-позичкове т-во „Вільність“. Крім ученого завдання — уможливлення слухачам Кооперативного відділу відбувати практику, кооперативи виконують економічне завдання, задовольняючи потреби слухачів Академії в кредиті та в набуванні предметів першої необхідності. В осени 1927 року було засновано окреме споживче т-во з ученою метою під назвою „Відродження“, яке й почало свою діяльність весною 1928 року.

Відбуття практики в учених кооперативах полягає в участі на загальних зборах, в виконанні функцій членів Управи в Надзірної Ради. Коли слухач-кооператор не буде загальними зборами вибраний до Управи чи Надзірної Ради ученої кооперації, керуючий катедрою відсилає його на практику до ученої кооперації. Такий практикант повинен відвідувати засідання Управи й Надзірної Ради, бути присутнім при перевірці криму, при ревізії і т. п. Про свою таку практику слухач представляє керуючому катедрою писане справоздання.

З метою ознайомлення з діяльністю кооперативів Кооперативний відділ виконав чимало екскурсій для огляду торговельних, виробничих і ідеологічних кооперативних установ Чехословаччини.

Научи на зустріч слухачам кооператорам в справі студіювання кооперативного руху та для об'єднання складання іспитів і переведення справ Українська Господарська Академія видала 12 підручників.

Кооперативний семінар має своїм завданням: служити поглибленню знання, набутого шляхом слухання теоретичних викладів, сприяти теоретичній науковій праці кооператорів, уможливити для кооператорів публічні виступи для захисту своїх думок та для критичного ставлення до думок інших.

Кооперативний семінар розпочав свою діяльність 11. листопада 1924 року. Працями семінару керують проф. С. Бородавський та проф. Б. М. Мартос. Кожен кооператор повинен бути членом семінара напротілі не менше як 2-х семестрів.

Для участі в семінарі інколи запрошуються також сторонні Академії особи — кооператори, переважно ділячі кооперативного руху Чехословаччини.

За цей час діяльності семінару (з 11. листопада 1924 р. по 20. січня 1929 р.) прочитано 70 докладів.

Окремі завдання має кооперативний кабінет: гуртувати працю слухачів-кооператорів і технічно допомагати їх роботі.

Кабінет засновано 8. травня 1928 року. Окрім викладів в кабінеті відбуваються читання, засідання семінару, переводяться іспити, засідання органів управління учених кооперативів. В кабінеті міститься також „Товариство Українських Кооператорів при Укр. Госп. Академії“ та учене кредитне товариство „Вільність“.

В кабінеті є бібліотека, що складається з фахової літератури, переважно справоздань кооперативних установ різних країн. Число назв книжок цієї бібліотеки — понад 350.

Для ілюстрації розвитку кооперативного руху та для ліпшого висвітлення і залучення деяких моментів цього розвитку кабінет виготовляє діаграми та картограми. Нині їх є в кабінеті 25. Рівном є в кабінеті збірки фотографій з життя різних установ різних країн.

Досі уклічило Кооперативний відділ Української Господарської Академії 27 кооператорів.

В тісному зв'язку з Кооперативним відділом перебуває „Товариство Українських Кооператорів при У. Г. А.“

Товариство є фаховою організацією кооператорів, що перебувають при У. Г. А. Академії.

Товариство має фахову книгозбірку та читальню. В книгозбірні налічується понад 500 назв книжок. Читальня дістає понад 20 кооперативних часописів та журналів.

Товариство видає неперіодичний орган — „Кооперативний Альманах“ та „Кооперативний Огляд“, влаштовує лекції та диспути, інформує кооперативний світ про Кооперативний відділ Української Господарської Академії та турбується про приміщення своїх членів на працю в кооперації.

М. Малашко.

Перед 1-го серпня. Збройна сутинка.

Будапештська поліція арештувала сотню комун. агітаторів, які на основі аналізів приотворяли демонстрації на 1. серпня. Вночі комуністи розіпнули відозви в яких вивають до демонстрації. Слідство ствердило, що комуністи хочуть зорганізувати на 1. серпня протестний страйк та вивести на вулицю воєнних інвалідів і безробітних.

Гурток віденських комуністів хотів перейти мостом на Рейні до Швайцарії. На запис сторони, щоб вернулись, комуністи заатакували швайц. сторожу. Сторожа відкрила вогонь. Ранено около 25 осіб, між ними ком. посла Баденського округу Бока. Також на бельгійсько-нім. кордоні пробувало перейти 600 комуністів. Бельгійські жандарми їх відперли. В Загребі сконфісковано збірку, якою жививал до ком. пропаганди. В Бельгійським інституті закр. університету вкраті тайну друкарню, в якій друкували листочки. Під час ревізії одні із комуністів вистріляли до урядовця, але не вцілили. В Атенях арештували в'язанця III. Інтернаціоналу, який приїхав до гр. ком. партії з гримши в справі організування демонстрації 1. серпня. В Парижі заборонено ввагалі всякі походи, віча й збори.

Незалежність Єгипту.

Як повідомляють із Лондону, новий договір між Англією й Єгиптом загарантує повну політично-госп. незалежність Єгипту. Англі. війська мають боронити лише Суецького Каналу. Англія вставиться до Ліги Націй за прийняття Єгипту до Ліги.

Процес пос. Туки.

У другому акті розправи переслухували пос. Туку. Він заперечує, навіть допустився алогічн. держ. зради та шпінжажі. Хіба не найдеміся ніхто такий навіний, — говорить пос. Т. — щоб тепер старався викликати війну між ЧСР і Мадярщиною. Тука признає, що організував сім молод., щоб виробити в нії нац. почуття, признає теж, що ця організація одержувала гроші підмоги з Мадярщини.

Нема більш-китайських переговорів.

Аг. Тас уповаживил заперечити, аби то в Берліні відбуватимуться переговори в зв'язі з більш-кит. конфліктом. Неправдом є теж, що з'ряд ЧСР. робив демарш у Берліні для притуплення безпосередніх переговорів у Берліні. Зап. кит. посол у Берліні старався стрікнути з амбасадором ЧСР. у Берліні Крестанським.

В четвер закінчуться більш-англ. переговори.

Англі. більшовицькі переговори в справі визнання дипл. взаємин закінчатися в четвер. Заміни амбасадорів можна сподіватися з наско. часі. Кандидатом на англ. амбасадора в Москві є посол палати громад Кензурт. „Дейлі Екс.“ до посол палати громад Кензурт. „Дейлі Екс.“ повідомляє, що Гендерсон на конференції в Довгалевським домагається переломів, щоб ЧСР. вів ком. агітації в Англії. В свент. консулярні договори передбачувала би це спец. відомості. Довгалевський сказав, що ЧСР. згодиться на домагає Англії.

Ревізія й арешти у Львові.

У зв'язі з 1. серпня поліція перевела ревізії в „Сельробі-Вільність“ при Валовій 7. 14. і в „Дейлі Екс.“ при Забікевича 44. де арештовано 23 учасників засідання, яке саме відбувалося там. Львівські ППС-лінійці опечатано. Кр. того переведено ревізії в професійних сесиях при Сикетуським, Кітларським і на. Селівським. Ввагалі переведено 64 ревізії.

...а, Пром. 10